

สรุปผลของการวิจัย วิจัย และข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ผลของการวิจัยเรื่อง " ความต้องการทางการศึกษาของประชาชน
ในเขตการศึกษา ๓ " สรุปผลได้ดังนี้

๑. ลักษณะพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๑.๑ ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มกำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน เป็นจำนวนร้อยละ ๓๘.๕๔ และกลุ่มอาจารย์ใหญ่เป็นจำนวนร้อยละ ๖๑.๐๖ (ตามตารางที่ ๑) และในจำนวนนี้เป็นเพศชายถึงร้อยละ ๕๕.๖๑ และเพศหญิงร้อยละ ๔๔.๓๙ (ตามตารางที่ ๒)

๑.๒ ผู้ตอบส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในวัยกลางคน คือวัยระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี มีร้อยละ ๓๑.๘๑ และวัยระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี ร้อยละ ๓๖.๕๑ ดังนั้น ร้อยละ ๘๖.๓๒ จึงเป็นผู้ที่สมรสแล้ว ในจำนวนนี้จะมีบุตรในระหว่าง ๔ - ๖ คน ร้อยละ ๓๕.๓๑ และบุตร ๑ - ๓ คน ร้อยละ ๖๕.๕๕ (ตามตารางที่ ๒)

๑.๓ วุฒิของผู้ตอบที่เป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่จะมีวุฒิที่ต่ำกว่า ป. ๓ ลงมา ร้อยละ ๖๕.๕๔ และวุฒิระดับ ป.๓ - ม.๓. ๔ ร้อยละ ๒๖.๕๔ ส่วนผู้ตอบกลุ่มอาจารย์ใหญ่ มีวุฒิระดับ ม.๓. ๕ ขึ้นไปถึงอนุปริญญามากที่สุดร้อยละ ๕๔.๓๕ และมีผู้ที่มีวุฒิระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๑๔.๑๓ (ตามตารางที่ ๒)

๑.๔ รายได้ของผู้ตอบที่เป็นกำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ ส่วนรายได้ของอาจารย์ใหญ่ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งค่อนข้างต่ำ และทั้งกำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน และอาจารย์ใหญ่ มีการรับนิคมขอที่จะต้องเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัวจำนวนระหว่าง ๔ - ๖ คนมากที่สุด คือร้อยละ ๔๓.๘๘ ในระหว่าง ๓ - ๕ คนร้อยละ ๓๓.๐๘ (ตามตารางที่ ๒)

๑.๕ รายได้ที่ต้องการโดยเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มกำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน ระหว่าง ๑,๒๐๑ - ๑,๒๐๐ บาท ร้อยละ ๒๖.๒๕ และระหว่าง ๑,๒๐๑ - ๒,๐๐๐ บาทร้อยละ ๒๖.๕๔

ส่วนอาจารย์ใหญ่ในกองการรายได้ระหว่าง ๒,๘๐๑ - ๓,๒๐๐ บาทร้อยละ ๒๒.๑๖, ระหว่าง ๓,๒๐๑ - ๓,๖๐๐ บาทร้อยละ ๑๒.๒๘ และระหว่าง ๓,๖๐๑ - ๔,๐๐๐ บาทร้อยละ ๑๒.๘๓ ซึ่งจะเห็นได้ว่าแนวโน้มของค่าใช้จ่ายของอาจารย์ใหญ่ขึ้นไปในทางสูงมากกว่าของกำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน (ตามตารางที่ ๓)

จากลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่า การที่ผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งอาจจะทำให้ค่าตอบคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนเพศชาย และหญิงใกล้เคียงกัน แต่อาจจะได้พิจารณาถึงลักษณะของครอบครัวไทยในชนบทที่ส่วนใหญ่สามี มักจะเป็นผู้นำของครอบครัวมากกว่าภรรยา ดังนั้น เรื่องการดูแลการศึกษาของบุตรมักจะตก เป็นหน้าที่ของสามีมากกว่าที่ภรรยาจะเข้ามาจัดการ ซึ่งถ้าพิจารณาในประเด็นนี้แล้ว การได้ กลุ่มตัวอย่างจากเพศชายซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวโดยตรง ก็อาจจะเป็นผลดี ทำให้ความคลาดเคลื่อนน้อยลงกว่าการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีทั้ง ๒ เพศในจำนวนใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ เมื่อได้ พิจารณาในเรื่องของวัย วุฒิ หน้าที่การงาน และความรับผิดชอบบุคคลในครอบครัว ตลอดจน การประมาณการความต้องการรายได้ของกลุ่มตัวอย่างแล้ว พอจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างจะมีบทบาท และความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลในครอบครัวของตน ดังนั้น คำตอบที่ผู้ตอบแบบ - สอบถามให้มาจึงมีแนวโน้มแห่งความน่าเชื่อถือได้อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

๒. ความต้องการทางการศึกษา และสาขาอาชีพ ของประชาชนในเขตการศึกษา ๓

๒.๑ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รัฐควรจจะรับผิดชอบจัดให้มีงบประมาณระดับมหาวิทยาลัย ขึ้นในท้องถิ่นร้อยละ ๕๗.๒๘ ทั้งนี้โดยเห็นที่เหตุผลว่าเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายซึ่งจะช่วย ให้มีโอกาสได้เรียนมากขึ้น และการที่ให้เด็กได้เรียนในท้องถิ่นจะไ้ทำงานในท้องถิ่นของตน นอกจากนั้น เป็นเหตุผลในแง่ของการผ่อนคลายความแออัดของเมืองหลวง และเพื่อช่วยแก้ปัญหา สังคม โดยผู้ปกครองได้มีโอกาสดูแลบุตรใกล้ชิด (ตามตารางที่ ๔)

๒.๒ รองลงมาต้องการให้รัฐจัดการศึกษาให้ถึงระดับวิทยาลัยร้อยละ ๒๓.๘๐ (ตามตารางที่ ๔) โดยเหตุผลคล้ายคลึงกับข้อ ๒.๑

๒.๓ ความต้องการสำหรับ... ส่งเสริมการศึกษาในอาชีพทางเกษตรกรรมนั้น -

ประเภทของการเกษตรกรรมที่ต้องการให้ส่งเสริมมากที่สุดคือ ข้าว ร้อยละ ๘๖.๖๕ รองลงมาคือ มะพร้าว ร้อยละ ๔๔.๖๔ ยาง ร้อยละ ๓๑.๔๕ นอกจากนั้นเป็นจำพวก ผลไม้ ผักสวนครัว และข้าวโพด (ตามตารางที่ ๕)

๒.๔ ความต้องการสำหรับการส่งเสริมการศึกษาในอาชีพทางการปศุสัตว์นั้น ประเภทของปศุสัตว์ที่มีความต้องการให้ส่งเสริมมากที่สุดคือ หมู ร้อยละ ๖๕.๖๗ วัว ร้อยละ ๖๔.๓๕ รองลงมาคือ ควาย ไก่ และเป็ด (ตามตารางที่ ๖)

๒.๕ ความต้องการสำหรับการส่งเสริมการศึกษาในอาชีพทางการประมง ประเภทของการประมงที่ต้องการให้ส่งเสริมมากที่สุดคือ การเลี้ยงปลาในจืด ร้อยละ ๕๕.๓๖ กุ้ง ร้อยละ ๔๕.๔๘ และปลาทะเล ร้อยละ ๓๖.๕๖ (ตามตารางที่ ๗)

๒.๖ ความต้องการสำหรับการส่งเสริมการศึกษาในอาชีพทางเหมืองแร่ ประเภทของแร่ที่ต้องการให้ส่งเสริมมากที่สุดคือ ถ่านหิน ร้อยละ ๔๐.๐๔ รองลงมาคือ อุลแฟรม ร้อยละ ๒๑.๐๖ และเหล็ก ร้อยละ ๑๖.๔๕ (ตามตารางที่ ๘)

๒.๗ ความต้องการสำหรับการส่งเสริมการศึกษาในอาชีพทางอุตสาหกรรม ประเภทของอุตสาหกรรมที่มีความต้องการให้ส่งเสริมมากที่สุดคือ ประเภทอาหาร ร้อยละ ๕๕.๓๘ รองลงมาคือ ช่อม เครื่องยนต์ ร้อยละ ๓๘.๕๔ นอกจากนั้นเป็นทอผ้า และเสื้อผ้าสำเร็จรูป (ตามตารางที่ ๙)

๒.๘ ความต้องการสำหรับการส่งเสริมการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยสาขาวิทยาศาสตร์นั้น แขนงต่าง ๆ ในสาขาวิทยาศาสตร์ที่ต้องการให้ส่งเสริมมากที่สุด คือ สัตววิทยา ร้อยละ ๒๕.๘๐ พฤษศาสตร์ ร้อยละ ๒๓.๖๔ นอกนั้นเป็นวิทยาศาสตร์ทั่วไป ธรณีวิทยา และเทคนิคทางอาหาร (ตามตารางที่ ๑๐)

๒.๙ ความต้องการสำหรับการส่งเสริมการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยสาขาวิศวกรรมศาสตร์นั้น แขนงต่าง ๆ ในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ที่ต้องการให้ส่งเสริมมากที่สุด คือ วิศวกรรมการเกษตร ร้อยละ ๓๑.๘๑ รองลงมาคือ วิศวกรรมชลประทาน ร้อยละ ๒๓.๕๕ และ วิศวกรรมไฟฟ้า ร้อยละ ๒๓.๓๗ (ตามตารางที่ ๑๑)

๒.๑๐ ความต้องการสำหรับการส่งเสริมการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยสาขา แพทย์ศาสตร์ แขนงต่าง ๆ ในสาขาแพทยศาสตร์ที่ต้องการให้ส่งเสริมมากที่สุดคือ แพทย์ร้อยละ ๓๑.๐๘ รองลงมาคือสัตวแพทย์ร้อยละ ๒๕.๓๘ และทันตแพทย์ร้อยละ ๒๓.๐๓ (ตามตารางที่ ๑๒)

๒.๑๑ ความต้องการสำหรับการส่งเสริมการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยสาขา สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แขนงวิชาที่ต้องการให้ส่งเสริมมากที่สุดคือสังคมสงเคราะห์ ร้อยละ ๒๗.๐๖ รองลงมาคือจิตวิทยาร้อยละ ๒๖.๘๗ และศึกษาศาสตร์ร้อยละ ๒๕.๒๓ (ตามตารางที่ ๑๓)

๒.๑๒ ความต้องการสำหรับการส่งเสริมการศึกษาในระดับครูปริญญาสาขาต่าง ๆ สาขาที่ต้องการให้ส่งเสริมมากที่สุดคือ ครูสุขศึกษาร้อยละ ๔๔.๓๔ รองลงมาคือครูภาษาไทย ร้อยละ ๔๑.๘๖ นอกจากนั้นเป็นครูวิทยาศาสตร์ทั่วไป ครูภาษาอังกฤษ ครูพลศึกษา ครูช่างอุตสาหกรรม ครูคณิตศาสตร์ และครูเกษตร (ตามตารางที่ ๑๔)

๒.๑๓ ความต้องการสำหรับการส่งเสริมการศึกษาในอาชีพ ทหาร ตำรวจ ประเภทของทหาร และตำรวจ ที่ต้องการให้ส่งเสริมมากที่สุดคือ นายร้อยตำรวจร้อยละ ๒๓.๒๖ รองลงมาคือนายสิบ ข้าราชการ นายร้อยทหาร และนายเรืออากาศ (ตามตารางที่ ๑๕)

จากวิธีวัดที่แสดงถึงความต้องการทางการศึกษาและสาขาอาชีพของประชาชนใน เขตการศึกษา ๓ จะเห็นได้ว่า ประชาชนในเขตนี้มีความต้องการให้ส่งเสริมการศึกษาในอาชีพ ทางเกษตรกรรมโดยเฉพาะ การปลูกข้าวมากที่สุด ซึ่งตลาดเคลื่อนไปจากสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ประชาชนจะสนใจในเรื่องของการทำสวนยาง ซึ่งเป็นสินค้าที่ทำรายได้ให้แก่ประชาชนในภาค ใต้มากที่สุด โดยประชาชนมีความต้องการให้ส่งเสริมในเรื่องของการปลูกยางอยู่ในลำดับที่ ๓ รองจากข้าวและมะพร้าว ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น ทางหน่วยงานราชการอื่น ๆ เช่นกระทรวงเกษตรได้ส่งเสริมในเรื่องการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของการปลูกยางแพร่หลายและได้ผลอยู่แล้ว ประชาชนจึงไม่เรียกร้องที่จะแสดงความต้องการ ในอาชีพนี้ถึงกับอยู่ในลำดับแรกแห่งความต้องการ ในขณะที่เกี่ยวกับกับการปลูกข้าว ซึ่งเป็น อาหารหลักของประชาชนยังไม่ได้รับการส่งเสริมหรือให้ความรู้ในเรื่องการเพิ่มผลผลิตให้สูงเท่าที่ควร ประกอบกับข้าวในท้องตลาดของทางภาคใต้ราคาค่อนข้างจะสูง อันมีผลเนื่องมา

จากราคาข้าวในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากเหตุติดต่อกับทางภาคใต้ของประเทศไทยมีราคาสูง
อันทำให้เกิดมีการลักตอบนำสินค้าชนิดนี้ไปยังตลาดในต่างประเทศมากขึ้น ทำให้ประชาชนเกิด
ความสนใจว่าสินค้าทางเกษตรกรรมประเภทนี้จะช่วยเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น และได้ผลเร็วกว่า
การปลูกยาง จึงมีความกระตือรือร้นที่จะได้รับการศึกษาในเรื่องนี้สูง

อนึ่ง จะเห็นได้ว่าประชาชนในเขตนี้ให้ความสำคัญต่อการที่จะให้ส่งเสริมการศึกษา
ในอาชีพที่เกี่ยวกับอาหารการกินเป็นส่วนใหญ่ เช่น การปลูกข้าว กล้วย กล้วยไม้ นอกจากนั้นก็มี
มะพร้าว การปลูกสัตว์ การประมง ฝัก ผลไม้ ฝักสวนครัว ฯลฯ จุดสหกรรมทางด้าน
อาหาร และบนานในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ก็ยังเลือกสาขาวิชาวิศวกรรมเกษตร ทั้งนี้โดย
มีความต้องการให้ส่งเสริมการศึกษาในอาชีพทางด้านการทำสวนยาง การทำเหมืองแร่ อัน
เป็นอาชีพหลักในปัจจุบันเป็นลำดับรองลงมา ซึ่งทั้งนี้อาจจะเนื่องจากราคาสินค้าในตลาดเกี่ยวกับ
กับอาหารมีราคาค่อนข้างสูงมาก จึงทำให้ประชาชนสนใจที่จะได้รับการศึกษาในเรื่องนี้

ตัวเลขที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือความต้องการการอุปวิชาในสาขาการสูงศึกษา
มีมากกว่าครูในสาขาอื่น ๆ แม้แต่ครูภาษาไทยก็ยังอยู่ในระดับรองลงมา แต่ก็ยังเห็นว่ามีความ
ต้องการให้ส่งเสริมอยู่มากกว่าในสาขาวิชาวิศวกรรม ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งเป็น
เรื่องที่สถาบันฝึกครูในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับมหาวิทยาลัยลงไปของในภูมิภาคนั้น ควรจะได้
ให้ความสนใจ และหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือในด้านการให้การศึกษาและแนะแนวสาขาวิชา
เลือกแก่ผู้ที่ศึกษาในสถาบันแต่ละแห่งได้สนใจในความต้องการเหล่านี้ ซึ่งจะช่วยให้การฝึกครู
ได้สนองตอบโดยเหมาะสมกับความต้องการในแต่ละท้องถิ่น

๓. ความเห็นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ในสายตาของประชาชนใน
เขตการศึกษา ๓ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาเป็นพื้นฐานแห่งการปรับปรุงการศึกษาแต่ละ
ระดับดังนี้

๓.๑ ความเห็นเพื่อปรับปรุงการศึกษาระดับประถมศึกษา ๑ - ๘

๓.๑.๑ ในด้านการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามากไปร้อยละ ๘๓.๕๕

โดยเน้นที่ขอเสนอแนะว่า ควรจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับชีวิตประจำวัน สภาพ และอาชีพของ
ท้องถิ่น ตลอดจนสถานการณ์ปัจจุบัน โดยให้เขตการศึกษาจัดทำหรือร่วมในการจัดทำหลักสูตร
และควรเลือกเฉพาะวิชาที่จำเป็น เหมาะสมกับวัย และให้ผู้จบมีคุณภาพทางด้านอาชีพการเกษตร
และกสิกรรม ตลอดจนให้ทานอดก - เขียนไถ่ และกสิกรรมเป็น (ตามตารางที่ ๑๖)

๓.๑.๖ ในด้านตำราเรียน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าไม่เหมาะสมร้อยละ ๖๗.๔๖

โดยเน้นที่ขอเสนอแนะว่า ตำราเรียนควรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น เนื้อหาควรให้เหมาะสมกับ
สภาพการณ์ปัจจุบัน และชีวิตประจำวัน โดยให้เขตหรือท้องถิ่นร่วมในการจัดทำด้วย (ตาม
ตารางที่ ๑๗)

๓.๑.๗ ในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายังไม่
เพียงพอร้อยละ ๕๓.๕๖ ทั้งนี้โดยมีขอเสนอแนะว่าให้ทางราชการช่วยคิดแจกให้พ่อ หรือชาย
ในรากลาก การส่งเสริมและช่วยเหลืออย่างจริงจัง (ตามตารางที่ ๑๘)

๓.๑.๘ ในด้านสถานที่ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายังไม่ดีร้อยละ ๔๖.๕๖
ทั้งนี้โดยยังขาดแคลนทั้งจำนวนห้องเรียนซึ่งไม่พอกับนักเรียน งบประมาณไม่พอ ทั่วอาคาร
ทรุดโทรม บริเวณไม่ดี เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก ฯลฯ (ตามตารางที่ ๑๙)

๓.๑.๙ ในด้านการบริหาร ส่วนใหญ่เห็นว่ายังมีคุณภาพเล็กน้อยร้อยละ ๓๘.๓๕
แต่มีผู้ตอบว่ามีปัญหามากได้เรียกกันคือร้อยละ ๓๑.๐๘ ทั้งนี้โดยเน้นในเรื่องการขาดกำลังคน
การยืมตัวครูไปช่วยงานที่อื่น การจัดระบบสายงานควบคุมระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด
กับกระทรวงศึกษาธิการ การทำงานซ้อนงาน การไม่ประสานงานกันของฝ่ายต่าง ๆ ฯลฯ
(ตามตารางที่ ๒๐)

๓.๑.๑๐ ในคุณภาพทางด้านความรู้ความสามารถ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า
คุณภาพในระดับพอใช้ร้อยละ ๔๕.๐๘ และเห็นว่ายังไม่ดีร้อยละ ๓๖.๓๖ ทั้งนี้เพราะผู้ที่จบ
ป. ๔ ออกไปแล้วยังทำอะไรไม่ได้ ควรจะให้ทานอดกเขียนไถ่ และเน้นในด้านวิชาชีพ ฯลฯ
(ตามตารางที่ ๒๑)

๓.๑.๑๑ ในคุณภาพทางด้านความประพฤติความคิด ส่วนใหญ่เห็นว่ายังมีคุณภาพ

ในระบอบไฮดรอลิค ๕๓.๒๐ และเห็นว่ายังไม่เรียบร้อย ๓๖.๓๘ ทั้งนี้โดยเสนอแนะว่าควร -
ปรับปรุงหลักสูตรในเรื่องกิจกรรม และภาคปฏิบัติการจริง ควรมีครูอบรมจริยศึกษาโดยเฉพาะ
เด็กไม่ค่อยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ควรแก้ไขที่สภาพแวดล้อม ฯลฯ
(ตามตารางที่ ๒๒)

๓.๒ ความเห็นเพื่อปรับปรุงการศึกษาในระดับประถมศึกษา ๕ - ๗

๓.๒.๑ ในก้านการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมดีร้อยละ ๓๘.๕๗
และเห็นว่าหลักสูตรมากไปร้อยละ ๒๖.๘๗ ทั้งนี้ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรตัดทอนบางวิชาที่
ไม่มีประโยชน์ต่อท้องถิ่น หรือวิชาที่ไม่สำคัญออก โดยจัดเฉพาะวิชาที่จำเป็นให้เหมาะสมกับสังคม
และสภาวะแวดล้อมของท้องถิ่น ควรเน้นหนักทางวิชาชีพให้นำไปประกอบอาชีพได้ โดยเน้นที่
การปฏิบัติจริง ฯลฯ (ตามตารางที่ ๒๓)

๓.๒.๒ ในก้านตำราเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่เหมาะสมร้อยละ ๔๔.๐๖
และเห็นว่าเหมาะสมร้อยละ ๓๗.๘๘ ทั้งนี้ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ท้องถิ่นร่วมกันจัดทำ
ตำราเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและวิถีประจำวัน และตำราควรให้ทันสมัยเน้นที่
คุณภาพ และเน้นตำราก่อนวิชาชีพ ฯลฯ (ตามตารางที่ ๒๔)

๓.๒.๓ ในก้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่เพียงพอ
ร้อยละ ๘๔.๐๓ ทั้งนี้ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ทางราชการควรจัดอุปกรณ์แจกโรงเรียนให้เพียง
พอ จัดตั้งศูนย์อุปกรณ์ในแต่ละจังหวัด และจัดคณะสำรวจเพื่อช่วยเรื่องนี้โดยตรง ควรจัดครู
ให้เหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียน และจัดอบรมสัมมนาครูบ้าง ฯลฯ (ตามตารางที่ ๒๕)

๓.๒.๔ ในก้านสถานที่ ส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ ๔๓.๑๘
และที่เห็นว่ายังไม่ดีร้อยละ ๓๖.๐๑ ทั้งนี้ โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรสร้างเพิ่มเติมให้เพียงพอกับ
จำนวนนักเรียน ควรมีที่ดินของโรงเรียนเป็นเอกเทศ ควรปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่อยู่เสมอ
และควรเหลียวแลโรงเรียนนอก ๆ เมืองบ้าง ฯลฯ (ตามตารางที่ ๒๖)

๓.๒.๕ ในก้านการบริหาร ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีปัญหาเล็กน้อยร้อยละ ๕๓.๕๓
และเห็นว่าไม่มีปัญหามากร้อยละ ๓๖.๒๐ ทั้งนี้ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ถ้าถึงคนไม่พอ คนไม่เหมาะสม

กับหน้าที่ ควรมีการอบรมสัมมนาผู้บริหารเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น การประสานงานระหว่างโรงเรียน อำเภอ จังหวัด ยังไม่ดี มีผู้สั่งงานหลายคนทำให้งานซ้ำซ้อนกัน ฯลฯ (ตาม - ตารางที่ ๒๑)

๓.๒.๖ ในคุณภาพทางด้านความรู้ความสามารถ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีคุณภาพในระดับพอใช้ร้อยละ ๖๐.๑๕ และเห็นว่ายังไม่ดีร้อยละ ๓๙.๘๕ ทั้งนี้ โดยมีข้อเสนอแนะว่า การศึกษาคควรเน้นวิชาชีพ เมื่อจบแล้วให้นำไปประกอบอาชีพได้ โดยให้เหมาะสมกับท้องถิ่น ควรเน้นการปฏิบัติใหม่มากกว่าทฤษฎี ควรปรับปรุงการวัดผลให้เข้มงวดเพื่อให้ได้ผู้จบที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ฯลฯ (ตามตารางที่ ๒๒)

๓.๒.๗ ในคุณภาพทางด้านความประพฤติความคิด ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความดีในระดับพอใช้ร้อยละ ๕๓.๘๖ และเห็นว่ายังไม่ดีร้อยละ ๓๐.๕๓ ทั้งนี้ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้จบการศึกษาระดับนี้ยังขาดคุณธรรม ควรทบทวนด้านศีลธรรมจรรยา ความประพฤติ และระเบียบวินัยที่แก่นี้ เด็กไม่มีความคิดริเริ่ม ไม่เป็นตัวของตัวเอง ควรสอนให้รู้จักคิด ส่งเสริมประสบการณ์ด้านความคิดใหม่มากกว่าการจำ ฯลฯ (ตามตารางที่ ๒๓)

จากตัวเลขที่แสดงถึงความเห็นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา

๑ - ๔ และประถมศึกษา ๕ - ๗ ของประชาชนในเขตการศึกษา ๓ นั้น ประชาชนมีความเห็นเกี่ยวกับการศึกษาของทั้งสองระดับนี้คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ในเรื่องของหลักสูตรที่จัดวิชาเรียนใหม่มากเกินไป ทั้งยังไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ควรจะจัดหลักสูตรให้ส่งเสริมอาชีพ ทางด้าน การเกษตรและกสิกรรม เน้นที่การอ่านออก - เขียนได้ และคิดเลขเป็น ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรโดยตัดทอนบางวิชาที่ไม่มีประโยชน์ จัดใหม่เฉพาะวิชาที่จำเป็นให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและท้องถิ่น เกี่ยวกับเรื่องของการปรับปรุงหลักสูตรนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มให้หลักสูตรประถมศึกษาระดับใหม่ในปีการศึกษานี้ ซึ่งก็คงจะต้องใช้เวลาสำหรับการที่จะปรากฏผลออกมาว่าเหมาะสม และตรงกับความต้องการของประชาชนมากน้อยเพียงใด แต่อย่างไรก็ตาม ความเห็นของประชาชนในเขตการศึกษา ๓ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรข้างต้นนั้น ก็เป็นสิ่งที่สมควร และควรจะได้นำมาประกอบในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งต่อไป เพื่อให้หลักสูตรได้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมกับประชาชนของแต่ละท้องถิ่นได้มากที่สุดทั้งใน

คำถามปริมาณและคุณภาพ

ในเรื่องของตำราเรียนที่ประชาชนในเขตการศึกษา ๓ มีความเห็นว่ายังไม่เหมาะสม
 อุปกรณ์การเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ สถานที่ยังไม่ดี กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามที่จะ
 แก้ไขปัญหาในเรื่องของตำราเรียนโดยจัดแจกตำราเรียนแบบให้เปล่าสำหรับการศึกษาลดมัธยม
 ซึ่งถ้าจะไม่กล่าวถึงความพร้อมของกำลังงบประมาณ การรั่วไหลในระดับต่าง ๆ ซึ่งยากที่ผู้บริหาร
 จะควบคุมดูแลได้ทั่วถึง ตลอดจนระยะเวลาของการจัดเตรียมให้พร้อมมูลดวงหน้าแล้ว ก็น่าที่จะ
 ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ดูกันว่า จำเป็นหรือไม่ที่รัฐจะต้องจัดแจกตำราเรียนแบบให้เปล่าแก่
 นักเรียนทุกคน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการจัดจำหน่ายให้แก่นักเรียนที่มีฐานะเพียงพอที่จะซื้อได้
 ในราคาพอสมควร จัดชนิดที่ราคาเหมาะสมสำหรับนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ค่อนข้างน้อย
 ตลอดจนจัดตำราฟรีไว้อีกจำนวนหนึ่งสำหรับนักเรียนที่ยากจนจริง ๆ โดยตำราจำนวนนี้จัดทำแบบ
 พิเศษให้มีความคงทนถาวร เช่นพิมพ์บนแผ่นพลาสติก หรือแผ่นหนัง ฯลฯ ที่จะถึงขาดได้ยากแทน
 ที่จะใช้กระดาษธรรมดา และเพื่อให้มีความแตกต่างที่เห็นเด่นชัดตามปกติจะนำไปยึดครอง
 เป็นทรัพย์สินส่วนตัว ด้วยวิธีการเช่นนี้ก็จะช่วยให้รัฐได้ประหยัดค่าใช้จ่ายในค่าตำรา -
 เรียนลงได้มากกว่าการใช้วิธีให้เปล่าทั้งหมด และจะสามารถนำเงินงบประมาณที่เหลือมาช่วย
 สำหรับการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนอื่น ๆ และอาคารสถานที่ให้เพียงพอและมีสภาพดีกว่าใน
 ปัจจุบัน การจัดศูนย์วัสดุอุปกรณ์ในแต่ละจังหวัดสำหรับอุปกรณ์บางประเภท และศูนย์วัสดุอุปกรณ์
 ในแต่ละเขตการศึกษา - สำหรับอุปกรณ์ใหญ่ ๆ ที่มีราคาแพง ตลอดจนการจัดงานบริการที่มี -
 ประสิทธิภาพและการประสานงานในกันต่าง ๆ เพื่อช่วยให้อุปกรณ์เหล่านี้ได้หมุนเวียนกระจาย
 ไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ใ้ได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนการจัดงานบริการในคาน้ำให้คำปรึกษาแนะนำ
 และการจัดอบรมวิธีการผลิตอุปกรณ์อย่างง่าย ๆ เป็นครั้งคราว เหล่านี้จะช่วยแก้ปัญหาการขาด
 แลลดอุปกรณ์ได้มีใช้อย่างน้อย ทั้งยังจะเป็นการเตรียมหน่วยงานสำหรับการประสานงานกับศูนย์วัสดุ
 อุปกรณ์การเรียนของกระทรวงศึกษาธิการในส่วนกลางอีกประการหนึ่งด้วย

สำหรับการบริหารงานประชาชนในเขตการศึกษา ๓ มีความเห็นว่าปัญหาทั้งใน
 เรื่องการขาดกำลังคน การมีตัวครูไปช่วยงานที่อื่น การจัดระบบสายงานควบคุมระหว่างองค์
 การบริหารส่วนจังหวัดกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งถ้าจะได้พิจารณาแก้ปัญหาต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว

ย่อมจะมีความเกี่ยวพันกันถึงลูกโซ่ ทั้งนี้ เมื่อใดทำการสัมภาษณ์บุคคลบางท่านประกอบแล้ว พอดีจะวิเคราะห์ได้ว่า การบริหารงานเป็นปัญหาสำคัญซึ่งครูผู้น้อยมักจะไม่กล่าวถึงถ้าจะให้เขียนเป็นรายชื่อกับรายชื่อบริการเพราะจะเป็นหลักฐานสำหรับการถูกฟ้องร้อง มีปัญหาแม้ตั้งแต่ความไม่ตรงกันของคำสั่งที่ได้รับจากฝ่ายองค์การบริหารส่วนจังหวัด กับทางกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้เกิดความลังเลที่จะปฏิบัติว่าควรจะปฏิบัติตามคำสั่งของฝ่ายใด ดังนั้น หลักในการที่จะใช้ตัดสินส่วนใหญ่มักถือ ถ้าในเขตนั้นตัวบุคคลของฝ่ายใดมีอิทธิพลต่อผลของการปฏิบัติงานมากกว่ามักจะทำปฏิบัติตามฝ่ายนั้น หรือในบางกรณีถ้าทำได้ก็จะปฏิบัติไปทั้งสองอย่างเพื่อให้เป็นที่พอใจทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ ระบบการยืมตัวครูไปช่วยงานที่อื่น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นที่ซึ่งสบายกว่ากันดังกล่าว ทำให้เกิดการวิ่งเต้น การช่วยเหลือพวกพ้อง ตลอดจนการกลั่นแกล้งได้มีในชั้นนี้ ทำให้ครูรวมงานที่ใดประสบสภาพการณ์เกิดความขุ่นข้อง เห็นว่าเป็นการไม่ยุติธรรม ก่อให้เกิดความท้อถอยในการปฏิบัติงาน อันมีผลกระทบไปถึงความตั้งใจที่จะสอน หรือปฏิบัติงานให้โดยดี ควรที่ฝ่ายบริหารระดับสูงจะได้เร่งรีบแก้ไขความทุกข์ไปกับการปรับปรุงหลักสูตร การช่วยเหลือทางค่านอุปการะและสถานที่ เพราะปัญหาทางค่านตัวบุคคลนั้นย่อมมีความสำคัญต่อนโยบายและการปฏิบัติตามนโยบายเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับคุณภาพทั้งทางด้านความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความประพฤติความกตัญญูของการศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา ๑ - ๘ และประถมศึกษา ๕ - ๗ นั้น อยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งถ้าได้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว คุณภาพในความรู้ความสามารถ และความประพฤติความกตัญญูที่จะมีระดับสูงขึ้นตามสัดส่วนของการแก้ไขในเรื่องข้างต้น

สิ่งที่ควรจะคำนึงถึงในอีกประการหนึ่งก็คือ การปรับปรุงในด้านสวัสดิการของครูในเรื่องของที่พักอาศัย ความสะดวกของการเดินทาง ความปลอดภัยในการทำงานและการดำเนินชีวิตให้มีความสุขพอสมควรแก่สภาพ ก็จะมีส่วนส่งเสริมให้งานปรับปรุงการศึกษาในระดับนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๓.๓ ความเห็นเพื่อปรับปรุงการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ๑ - ๓

๓.๓.๑ ในด้านการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมที่ร้อยละ ๓๑.๒๓ และเห็นว่ามากไปร้อยละ ๑๕.๕๐ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่าหลักสูตรควรบรรจุวิชาที่เพิ่ม -

มากขึ้น ควรเลือกเนื้อหาวิชาเฉพาะที่สำคัญให้เหมาะกับท้องถิ่นและชีวิตประจำวันและวิถีภาวะ
ของเด็ก ควรใช้หลักสูตรตามโครงการมัธยมแบบประสม หลักสูตรควรเน้นการปฏิบัติมากกว่า
ทฤษฎี หลักสูตรควรเน้นการเกษตรและกสิกรรม ฯลฯ (ตามตารางที่ ๓๐)

๓.๓.๒ ในด้านตำราเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่เหมาะสมร้อยละ ๘๐.๐๘
และเห็นว่าเหมาะสมร้อยละ ๓๑.๘๘ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่าตำราเรียนไม่ได้มาตรฐานทั้ง
เนื้อหาและรูปแบบ ไม่ทันสมัยและเหตุการณ์ นี้นักเรียนควรแก้ไข เนื้อหาในตำราควรให้
สอดคล้องกับท้องถิ่นและความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ควรเน้นตำราทางด้านวิชาชีพ ควร
เปลี่ยนตำราทางปฏิบัติมากกว่าทฤษฎีโดยให้มีกิจกรรมมากขึ้น ตำราราคาแพงเกินไป ฯลฯ
(ตามตารางที่ ๓๑)

๓.๓.๓ ในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่เพียงพอ
ร้อยละ ๖๗.๘๖ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดหาอุปกรณ์ให้ตามความต้องการของ -
โรงเรียน ให้ความสนับสนุนและช่วยจัดงบประมาณเพิ่มให้ ขาดครูที่มีความรู้จริง ๆ ขาด
อุปกรณ์การสอนทางวิทยาศาสตร์ ควรจัดอบรมวิธีผลิตและวิธีใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ แก่ครู ควร
ใช้วัสดุอุปกรณ์ของท้องถิ่น ฯลฯ (ตามตารางที่ ๓๒)

๓.๓.๔ ในด้านสถานที่ ส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ ๓๘.๘๖
เห็นว่ายังไม่ดีร้อยละ ๖๑.๑๓ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดเตรียมสถานที่ให้พอกับการ
ขยายตัวของนักเรียน งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการปรับปรุงสถานที่ ควรให้มีสถานที่พักผ่อน
สนามกีฬาควรให้ถูกสุขลักษณะ ควรสร้างอาคารควรให้ได้มาตรฐาน ทางคมนาคม
ไม่สะดวก สถานที่คับแคบ ฯลฯ (ตามตารางที่ ๓๓)

๓.๓.๕ ในด้านการบริหาร ส่วนใหญ่เห็นว่ามีปัญหาบ้างเล็กน้อยร้อยละ
๓๘.๘๘ เห็นว่าไม่มีปัญหามากร้อยละ ๖๑.๑๒ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า มีปัญหาในด้านการ
บริหาร เนื่องจากขาดกำลังคน ครูวุฒิสองไม่ยอมสอนมากชั่วโมง ครูมีงานจรมาก บางโรง
เรียนครูที่มีวุฒิไม่พอคงให้ผู้จบมัธยมศึกษา ๓ สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ๓ มีปัญหาในด้าน
นักเรียนวัยรุนแรงมาก ฤกษ์อยู่เหนือกฎหมาย นักบริหารหวาดหวั่น หลัง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖
เปลี่ยนแปลงมาก ระเบียบบางอย่างใช้ไม่ได้ ปกครองยาก ฯลฯ (ตามตารางที่ ๓๔)

๓.๓.๖ ในคุณภาพทางด้านความรู้ความสามารถ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีคุณภาพในระดับพอไรร้อยละ ๔๔.๘๙ และเห็นว่ายังไม่ถึงร้อยละ ๑๔.๒๐ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรเน้นด้านวิชาชีพเมื่อจบแล้วให้ประกอบอาชีพได้ ควรมีภาคปฏิบัติมาก ๆ ให้ปฏิบัติได้จริง เพราะเด็กที่จบระดับนี้ถ้าไม่ได้เรียนต่อมักจะเป็นคนไม่มีประโยชน์เป็นปัญหาต่อสังคมซึ่งเป็นการศึกษาที่สูญเปล่า ฯลฯ (ตามตารางที่ ๓๕)

๓.๓.๗ ในคุณภาพทางด้านความประพฤติความคิด ส่วนใหญ่เห็นว่ามีคุณภาพในระดับพอไรร้อยละ ๔๑.๕๐ และเห็นว่ายังไม่ถึงร้อยละ ๒๗.๐๖ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรรวบรวมเนื้องานจริยศึกษาให้มีความสมบูรณ์และส่งเสริมความคิดให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ครูและผู้บริหารควรทวนซักถามความประพฤติ ควรมีการติดตามผล ต้องแก้ปัญหาคำวามเสื่อมโทรมจากภายนอกและสภาพแวดล้อม เช่น การพนัน อบายมุข ยาเสพติด การรับอาชญากรรม ตะวันตก ฯลฯ (ตามตารางที่ ๓๖)

๓.๔ ความเห็นเพื่อปรับปรุงการเรียนระดับมัธยมศึกษา ๔ - ๕

๓.๔.๑ ในก้านการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมกับร้อยละ ๓๔.๕๕ และเห็นว่ามากไปร้อยละ ๑๓.๓๔ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า หลักสูตรควรเน้นหนักด้านวิชาชีพ ให้มีการศึกษานอกสถานที่ด้วย ควรจัดหลักสูตรให้เหมาะกับสภาพของท้องถิ่น ความต้องการของสังคม และใช้ในชีวิตรประจำวัน ควรปรับปรุงหลักสูตรเสมอ ๆ ให้ทันสมัยและยืดหยุ่นได้ ควรมีหลักสูตรกว้างจัดได้ตามความสามารถของแต่ละคน ฯลฯ (ตามตารางที่ ๓๗)

๓.๔.๒ ในก้านตำราเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมร้อยละ ๓๔.๗๓ และเห็นว่าไม่เหมาะสมร้อยละ ๒๔.๒๕ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงตำราให้ทันสมัย โภคาตรฐาน ทั้งในเนื้อหาและรูปแบบ การจัดตำราที่ให้นำไปใช้ได้จริง ๆ โดยเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ควรมีตำราทางวิชาชีพมาก ๆ ควรมีตำราภาษาไทยให้คนคว่ำไถ่มากกว่านี้ ฯลฯ (ตามตารางที่ ๓๘)

๓.๔.๓ ในก้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่เพียงพอ ร้อยละ ๕๑.๐๐ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า รัฐควรจัดอุปกรณ์ให้พอ หรือส่งเสริมการจัดหา

อุปกรณ์ให้ครบ ขาดงบประมาณ ขาดครูผู้สูง ครูไม่ขอ ขาดอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ ควร
ร่วมกับทุกฝ่ายในการจัดหาอุปกรณ์ ฯลฯ (ตามตารางที่ ๓๕)

๓.๔.๔ ในด้านสถานที่ ส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ ๒๗.๐๖
เห็นว่าอยู่ในระดับที่ร้อยละ ๑๗.๓๗ และเห็นว่าอยู่ในระดับยังไม่ดีร้อยละ ๑๔.๒๓ ทั้งนี้โดย
มีข้อเสนอแนะว่า สถานที่เรียนไม่พอควรปรับปรุงเปิดเพิ่มให้สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน งบประมาณ
ไม่พอ โรงเรียนบางแห่งสถานที่ไม่เหมาะสมรัฐควรควบคุม ฯลฯ (ตามตารางที่ ๔๐)

๓.๔.๕ ในด้านการบริหาร ส่วนใหญ่เห็นว่ามีปัญหาบางเล็กน้อยร้อยละ
๓๑.๕๕ และเห็นว่าไม่มีปัญหาร้อยละ ๒๓.๒๒ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงระเบียบ
นักเรียนเป็นอุปสรรคในการบริหารงาน ผู้บริหารขวัญไม่ดี ระเบียบเอาใจเก๊ก เสรีภาพควร
มีขอบเขต กำจัดถนนไม่พอ ครูไม่ครบถ้วน ฯลฯ (ตามตารางที่ ๔๑)

๓.๔.๖ ในคุณภาพทางด้านความรู้ความสามารถ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความ
ในในระดับพอใช้ร้อยละ ๓๔.๓๗ เห็นว่าอยู่ในระดับที่ร้อยละ ๑๗.๕๖ และเห็นว่ายังไม่ดีร้อยละ
๑๐.๕๗ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมุ่งความสามารถ ประสิทธิภาพ มากกว่าความรู้ ควร
มีวิชาชีพเป็นพื้นฐานจบแล้วให้ประกอบอาชีพได้ ควรกวัดขันด้านการเรียนการสอน ฯลฯ (ตาม
ตารางที่ ๔๖)

๓.๔.๗ ในคุณภาพทางด้านความประพฤติความคิด ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความ
ในในระดับพอใช้ร้อยละ ๓๕.๔๗ เห็นว่าอยู่ในระดับยังไม่ดีร้อยละ ๑๗.๐๐ และเห็นว่าอยู่ในระดับ
ที่ร้อยละ ๑๐.๕๗ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า นักเรียนขาดกิริยธรรม จรรยาบรรณ และวัฒนธรรม
ทุกฝ่ายควรช่วยกันแก้ไข ควรกวัดขันอบรมความประพฤติให้มากกว่านี้ ความประพฤติ การแสดง
ออกเกินขอบเขต ใ้ประชาธิปไตยผิดหลักการ ควรปรับปรุงระเบียบให้รัดกุม ควรอบรมใน
ชาตินิยมและความรับผิดชอบต่อสังคม อย่าเน้นวิชาการด้านเดียว ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 ฯลฯ (ตามตารางที่ ๔๓)

จากตัวเลขที่แสดงถึงความเห็นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ๑ - ๓
และมัธยมศึกษา ๔ - ๕ ของประชาชนในเขตการศึกษา ๓ นั้น ประชาชนมีความเห็นเกี่ยวกับ

การศึกษาของทั้งสองระดับนี้คล้ายคลึงกัน กล่าวคือในเรื่องของหลักสูตร มีความเห็นว่าเหมาะสมดี แต่ได้เรียกร้องให้บรรจุมหาสารนิพนธ์ในหลักสูตรให้เพิ่มมากขึ้น และเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและชีวิตประจำวัน และให้เน้นในเรื่องของทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ความเห็นเหล่านี้ที่จะได้รับการพิจารณา และบางส่วนก็จะอยู่ในจุดมุ่งหมายของการศึกษาอยู่แล้ว ดังนั้น จึงเหลือเพียงการเร่งรัดดำเนินงานของส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ใ้วางไว้ โดยการประสานงานและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับแต่ละท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหในเรื่องของความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ในเรื่องของตำราเรียน สำหรับระดับมัธยมศึกษา ๑ - ๓ เห็นว่ายังไม่เหมาะสม ไม่ไ้มาตรฐานทั้งคุณภาพและรูปเล่ม เนื้อหาในตำราควรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและชีวิตประจำวัน ควรเน้นตำราทางปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ตำราราคาแพงเกินไป ส่วนตำราเรียนสำหรับระดับมัธยมศึกษา ๔ - ๕ นั้น ประชาชนในเขตการศึกษา ๓ เห็นว่าเหมาะสมดี แต่ก็ยังให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เช่นเดียวกับตำราเรียนสำหรับระดับมัธยมศึกษา ๑ - ๓ ทั้งนี้ได้ทราบว่าทางกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายไปยังเขตการศึกษาต่าง ๆ ให้ดำเนินการในเรื่องเหล่านี้อยู่ ซึ่งถ้าไม่มีอุปสรรคอันใด ประชาชนก็คงจะได้เห็นผลการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาไม่ช้านี้ และมีข้อที่น่าจะได้รับการพิจารณาอีกประการหนึ่งก็คือ การควบคุมราคาของตำราต่าง ๆ ตลอดจนการกำหนดจำนวนของตำราที่บริษัทเอกชนจะต้องพิมพ์เพื่อสำหรับห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ นำที่จะอยู่ในอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการที่จะควบคุมดูแลได้

ในกัณฑ์อุปกรณ์การเรียนการสอนของทั้งสองระดับ ประชาชนในเขตการศึกษา ๓ เห็นว่ายังไม่เพียงพอ ควรจัดเพิ่มเติมให้โรงเรียน ตลอดจนจัดอบรมวิธีการผลิตอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ถ้ามีนโยบายการจัดตั้งศูนย์วัสดุอุปกรณ์ระดับจังหวัด และระดับภาค ซึ่งประสานงานร่วมกับส่วนกลางในกรุงเทพฯ ได้เริ่มดำเนินงานอย่างจริงจังเมื่อใด ปัญหาในเรื่องการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ก็จะลดลงไป ทั้งยังจะช่วยประหยัดงบประมาณมากกว่าที่จะสนองความกตงการให้ครบบริบูรณ์ในแต่ละโรงเรียน และเชื่อว่าโรงเรียนในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจะเป็นแกนหลักในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี ถ้าจะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด

สำหรับค่านสถานที่ของทั้งสองระดับ ประชาชนเห็นว่าอยู่ในระดับพอใช้ โดยเสนอ

แน่ว่าควรจัดสถานที่ให้เพียงพอกับการขยายตัวของนักเรียน ปรับปรุงสถานที่ที่คับแคบ สนามกีฬา ตลอดจนเส้นทางคมนาคม สิ่งเหล่านี้บางท่านอาจจะบอกว่ามิใช่ของประกอบที่สำคัญนักของการศึกษา แต่หากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในด้านของจิตใจและการปลูกฝังลักษณะนิสัยต่าง ๆ ให้แก่เยาวชนของชาติ การที่ต้องเรียนอย่างขี้ดขี้แย เบียดเสียดเบียดขี้ด ได้ทำลายความรักความสามัคคีในกลุ่มย่อย และเมื่อกระทบกับองค์ประกอบอื่นๆ ในระยะเวลาเป็นนานของชีวิตในวัยศึกษา ทำให้ราศึกษาประธาณที่มีความพร้อมและความสมบูรณ์ในสุขภาพจิตไปอย่างน่าเสียดาย ทั้งยังเป็นรากฐานแห่งนิสัยของการขัดแย้ง ต่อต้านในสิ่งต่าง ๆ ที่ตนไม่เคยได้รับในวัยเยาว์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรจะได้เร่งรักในการแก้ไขปัญหานี้ไปพร้อม ๆ กันกับด้านอื่นในขณะเดียวกัน

ในเรื่องของการบริหารงานของทั้งสองระดับ ประชาชนเห็นว่ามิใช่ปัญหาลittle น้อย แต่มีไม่น้อยที่เห็นว่ามีปัญหามาก ในเรื่องของการขาดกำลังคน ครูมีงานจรมาก ครูวุฒิสูงไม่ยอมสอนมากชั่วโมง ตลอดจนมีปัญหาในเรื่องของระเบียบวินัยและปัญหาการปกครองซึ่งในประเด็นบางส่วนจะเห็นว่า ปัญหาในเรื่องของการบริหารระดับนี้ แยกต่างไปจากในระดับประถมศึกษาทั้งสองระดับที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ก็มีปัญหาที่รุนแรงจนเกินไป น่าที่จะคอยๆ แก้ไขได้ในระยะเวลาที่ไม่ยาวนานจนเกินไปนัก ทั้งนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่จะละเลยได้ เพราะปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องของจิตใจที่มีผลกระทบค่อนข้างรุนแรงต่อประสิทธิภาพในการสอน และการดำเนินงานของครูและผู้บริหารโดยทั่วไป การประชุมอบรมสัมมนาผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ควรที่เขตการศึกษาจะได้จัดทำและแก้ไขปัญหามองในเขตการศึกษาของตนให้ลุล่วงไป หรือเชิญให้เจ้าหน้าที่จากส่วนกลางไปร่วมก็จะช่วยให้เข้าใจเหตุการณ์ที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหามองในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับคุณภาพในด้านความรู้ความสามารถ และคุณภาพทางด้านความประพฤติความดีของทั้งสองระดับการศึกษา ประชาชนในเขตการศึกษา ๓ มีความเห็นว่าอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนข้อเสนอนั้นในสิ่งที่ควรแก้ไขอื่น ๆ อาทิเช่น ควรให้ความสำคัญมากกว่าความรู้ ควรควักขันอบรมความประพฤติให้มากกว่านี้ การแสดงออกเกินขอบเขตแห่งประชาธิปไตย ตลอดจนความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม เช่นการพนัน ออบายมุข ยาเสพติด และ

การบริหารยธรรมตะวันตก ฯลฯ ต่าง ๆ เหล่านี้ ย่อมขึ้นอยู่กับผลของการแก้ไขหลักสูตร การปรับปรุงการเรียนการสอนที่จะสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่เด็ก การจกวางระเบียบวินัย ที่ยุติธรรมเพียงพอในการควบคุมดูแลนักเรียน และความสามัคคีของคณะครู ย่อมจะเป็น เครื่องช่วยในการแก้ปัญหาเหล่านี้ และช่วยส่งเสริมคุณภาพทั้งทางด้านความรู้ความสามารถ ตลอดจนความประพฤติความคิด ให้มีระดับสูงขึ้นกว่าสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๓.๕ ความเห็นเพื่อปรับปรุงการศึกษาระดับอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปี ๑ - ๓

๓.๕.๑ ในก้านหลักสูตร ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมร้อยละ ๖๖.๘๗ เห็นว่าน้อยไปร้อยละ ๑๓.๐๐ และเห็นวามากไปร้อยละ ๑๙.๘๒ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า นักเรียนส่วนมากออกไปประกอบอาชีพไม่ได้ ควรเน้นการปฏิบัติให้ประกอบอาชีพได้จริง ๆ ควรจัดให้เหมาะสมกับท้องถิ่น สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน การปรับปรุงหลักสูตรให้มีความ จำนาญเฉพาะด้าน ฯลฯ (ตามตารางที่ ๔๔)

๓.๕.๒ ในก้านตำราเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมร้อยละ ๖๕.๒๒ และ เห็นว่าไม่เหมาะสมร้อยละ ๒๓.๗๗ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ในตำราควรเน้นวิธีการปฏิบัติ ให้มากกว่าหนักทางวิชาการ ควรมีตำราให้นักเรียนเลือกมาก ๆ เพราะปัจจุบันตำราเรียน มีน้อย หาซื้อลำบาก ตำราควรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ควรแปลตำราเป็นภาษาไทย ตำรา ควรเน้นหนักในทางเกษตรและทางวิชาชีพ ฯลฯ (ตามตารางที่ ๔๕)

๓.๕.๓ ในก้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่เพียงพอ ร้อยละ ๔๕.๗๐ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า รัฐควรรับผิดชอบจัดอุปกรณ์ให้พอกับจำนวนนักเรียน โดยช่วยทั้งค่างบประมาณและผู้เชี่ยวชาญช่วยแนะนำ ครูไม่ใช่อุปกรณ์ อุปกรณ์ที่มีล้าสมัย ควร วางกฎให้โรงเรียนราษฎรจัดอุปกรณ์ให้พอก่อนจึงอนุญาตให้เปิดสอน อุปกรณ์ไม่เหมาะสมกับท้องถิ่น ฯลฯ (ตามตารางที่ ๔๖)

๓.๕.๔ ในก้านสถานที่ ส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ ๖๓.๖๖ เห็นว่าอยู่ในระดับดีร้อยละ ๑๗.๓๗ และเห็นว่าอยู่ในระดับยังไม่ดีร้อยละ ๑๖.๖๖ ทั้งนี้โดยมี ข้อเสนอแนะว่า ควรขยายสถานที่ให้พอกับนักเรียนที่เพิ่มขึ้น ควรมีเนื้อที่มากกว่านี้ ควร-

พิจารณาสถานที่แวดล้อมด้วย ฯลฯ (ตามตารางที่ ๔๗)

๓.๕.๕ ในด้านการบริหาร ส่วนใหญ่เห็นว่ามีปัญหาขนาดเล็กน้อยระยะ ๒๗.๕๗ เห็นว่ามีปัญหามากน้อยระยะ ๒๒.๑๖ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ปฏิบัติงานตรงต่อเวลา ควรอบรมสัมมนาผู้บริหารปรับปรุงให้มีความสามารถเพิ่มขึ้น ควบคุมความประพฤตินักเรียนไม่ให้ต้องขจัดเวรยกยอกออกไป ฯลฯ (ตามตารางที่ ๔๘)

๓.๕.๖ ในคุณภาพทางด้านความรู้ความสามารถ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความรู้ในระดับพอใช้ร้อยละ ๓๑.๐๘ เห็นว่ายังไม่ถึงร้อยละ ๑๕.๕๐ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้นักทางภาคปฏิบัติให้ความชำนาญในวิชาชั้นนั้น และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมุ่งความสามารถมากกว่าความรู้ เน้นคุณภาพของผู้จบมากกว่าปริมาณ ฯลฯ (ตามตารางที่ ๔๙)

๓.๕.๗ ในคุณภาพทางด้านความประพฤติความถึก ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความรู้ในระดับพอใช้ร้อยละ ๒๗.๘๖ และเห็นวายังไม่ถึงร้อยละ ๒๒.๒๗ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรกวัดขันอบรมความประพฤติและถือธรรมให้มากกว่านี้ นักศึกษาไม่เคารพครูอาจารย์ ควรหามาตรการในการควบคุมให้รัดกุม วางระเบียบให้เลียบขนาด ฯลฯ (ตามตารางที่ ๕๐)

๓.๖ ความเห็นเพื่อปรับปรุงการเรียนระดับวิทยาลัยและอาชีวศึกษาชั้นสูง

๓.๖.๑ ในด้านหลักสูตร ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมที่ร้อยละ ๒๔.๔๔ เห็นว่าจัดหลักสูตรน้อยไปร้อยละ ๑๑.๗๐ และเห็นว่าจัดหลักสูตรมากไปร้อยละ ๔.๒๓ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรเน้นการปฏิบัติให้มากกว่านี้ ให้ประติษฐานสิ่งต่าง ๆ ได้จริง ควรจัดตามความต้องการของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ควรเน้นด้านศีลธรรมและจรรยาบรรณ ยาท ควรคำนึงถึงผู้ที่จบแล้วไม่ม้งานทำด้วยโดยดูความต้องการของตลาด ฯลฯ (ตามตารางที่ ๕๑)

๓.๖.๒ ในด้านตำราเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมร้อยละ ๓๑.๐๘ และเห็นว่าไม่เหมาะสมร้อยละ ๑๘.๑๐ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ตำรามีไม่เพียงพอ ควรมีการปรับปรุงเป็นระยะเพราะไม่ทันสมัย ตำราควรให้ง่ายกว่านี้ ไม่ควรใช้ตำราภาษาต่างประเทศควรแปลเป็นภาษาไทย บทเรียนไม่กระชับ ไม่กระตักรัด ฯลฯ (ตามตารางที่ ๕๒)

๓.๖.๓ ในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่เพียงพอ ร้อยละ ๓๘.๐๓ และเห็นว่ามีเพียงพอร้อยละ ๑๘.๘๑ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดหา อุปกรณ์ให้พอเพียงกับนักเรียน ขาดงบประมาณควรมีมากกว่านี้ ควรนำอุปกรณ์ที่ตรงกับวิชา การสำรวจความต้องการก่อนจัดสิ่งไม่ให้เกิด การปรับปรุงครูให้มีความสามารถอบรมเทคนิคใหม่ ๆ ฯลฯ (ตามตารางที่ ๕๓)

๓.๖.๔ ในด้านสถานที่ ส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับดีร้อยละ ๑๘.๘๓ และ เห็นว่าอยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ ๑๗.๗๓ ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดที่เรียนให้พอและเหมาะสม ทำเลที่ตั้งควรให้สงบ ฯลฯ (ตามตารางที่ ๕๔)

๓.๖.๕ ในด้านการบริหาร ส่วนใหญ่เห็นว่ามีปัญหาบ้างเล็กน้อยร้อยละ ๒๘.๕๖ และเห็นว่าไม่มีปัญหามากร้อยละ ๑๗.๘๓ ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า การบริหารขาดการ ประสานงานที่ดีควรปรับปรุง ควรยึดมั่นด้านวินัยให้มากที่สุด วางระเบียบให้รัดกุมเยี่ยมขาด ควรมีครูฝ่ายปกครอง กวดขันเด็กให้มาก อย่าให้เด็กมีขบถกั ดังคนขุ่นวาย ผู้บริหารขวัญเสีย ผู้บริหารเล่นพรรคเล่นพวก (ตามตารางที่ ๕๕)

๓.๖.๖ ในคุณภาพทางด้านความรู้ความสามารถ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความรู้ ในระดับพอใช้ร้อยละ ๒๘.๑๘ เห็นว่าอยู่ในระดับดีร้อยละ ๑๓.๓๕ และอยู่ในระดับยังไม่ดี ร้อยละ ๕.๑๘ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ความรู้เพื่อที่จะไปประกอบอาชีพได้โดยตน เอง โดยไม่ต้องคอยรับราชการ ให้เน้นประสบการณ์และการปฏิบัติ ควรมุ่งความสามารถ ใหม่จกกว่าความรู้ ฯลฯ (ตามตารางที่ ๕๖)

๓.๖.๗ ในคุณภาพทางด้านความประพฤติความคิด ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความรู้ ในระดับพอใช้ร้อยละ ๒๗.๕๗ และอยู่ในระดับยังไม่ดีร้อยละ ๑๘.๘๑ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะ ว่า ควรกวดขันและอบรมทางด้านจรรยาบรรณให้มากขึ้น ควรให้ทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อ สังคมและสร้างชาตินิยมกว่านี้ ควรมุ่งด้านคุณธรรมและความคิด ใ้ประชาธิปไตยเกินขอบเขต ทำตัวเป็นนักเลง สใ้ใครก็รู้โดยเปิดโรงเรียนกันเอง ควรแก้ปัญหาล้างแวกลอม การเปิดสอน ภาคค่ำทำให้ครูควบคุมความประพฤติได้น้อยลง (ตามตารางที่ ๕๗)

จากตัว เลขที่แสดงถึงความเห็นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดัับอาชีวศึกษาชั้นต้น ปี ๑ - ๓ และระดับวิทยาลัยตลอดจนอาชีวศึกษาชั้นสูง ประชาชนในเขตการศึกษา ๓ มีความเห็นเกี่ยวกับการศึกษาของทั้งสองระดับนี้คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ในด้านหลักสูตรมีความเห็นว่าเหมาะสมดี และเน้นที่การปฏิบัติให้ประกอบอาชีพได้จริง ๆ ตลอดจนจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน การคำนึงถึงความต้องการของตลาด การที่จะรับผู้จบการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ซึ่งความเห็นเหล่านี้ที่จะได้รับการพิจารณาจากผู้บริหารของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพราะอาจจะนับได้ว่า การจัดหลักสูตรการศึกษาของทั้งสองระดับนี้มีความสอดคล้องกันพอสมควร และจำนวนสถาบันมีไม่มากจนเกินไปกว่าที่จะร่วมมือกันปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่นได้ดีกว่าทั้งสี่ระดับที่กล่าวมาแล้ว และอาจจะยืนยันลงไปว่า ระดับนี้เป็นระดับที่ **สำคัญองวิชาชีพ** ในสาขาต่าง ๆ ของประชาชนในเขตต่าง ๆ ของประเทศไทย ซึ่งเป็นทั้งระดับของผู้นำ และระดับของผู้ปฏิบัติ ตามนโยบายของกิจการต่าง ๆ ที่จะให้สำเร็จไปได้ด้วยดีเพียงไร สมควรที่จะได้มีการยกมาพิจารณาอย่างใกล้ชิด และให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง

ในด้านองค์การการเรียน เห็นว่าเหมาะสมทั้งสองระดับ แต่ควรจะมีตำราให้นักเรียนเลือกมาก ๆ ให้เน้นหนักทางด้านวิธีการปฏิบัติ เน้นหนักทางตำราวิชาชีพ และควรแปลตำราเป็นภาษาไทย ซึ่งในเรื่องเหล่านี้กรมวิชาการหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาน่าที่จะมีบทบาทในเรื่องเหล่านี้ได้มาก การสนับสนุนผลงานของผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ในการแปลตำราเรียน หรือผลิตตำราเรียนเป็นภาษาไทย สำหรับระดับนี้ ควรจะได้รับการสนับสนุนให้ถือเป็นผลงานที่มีน้ำหนักต่อการพิจารณาความดีความชอบ หรือการตอบแทนในด้านอื่นใด ก็จะช่วยให้มีผลงานในเรื่องเหล่านี้ได้มากขึ้นและแพร่หลายยิ่งขึ้น ถึงแม้จะมีงบประมาณในการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มที่ส่วยงามถาวร ไม่มาก ก็ควรสนับสนุนให้จัดพิมพ์ในลักษณะของการโรเนียวเป็นเอกสารที่จะเผยแพร่ไปได้ในราคาถูกๆ เพื่อความแพร่หลายของงานทางวิชาการเหล่านี้

สำหรับอุปกรณ์การเรียนการสอนของทั้งสองระดับ ประชาชนในเขตการศึกษา ๓ เห็นว่ายังไม่เพียงพอ ดังที่ได้เสนอแนะไว้แล้วว่า สถานับการศึกษาในระดับนี้ น่าที่จะมีส่วนช่วยเป็นอย่างมากสำหรับในระยะเริ่มต้นของการจัดตั้งศูนย์วัสดุอุปกรณ์ให้ครบในแต่ละ -

จังหวัด และมีในระดับเขตการศึกษาแต่ละเขต ทั้งนี้เพราะ ครู - อาจารย์ของระดับนี้มีปริมาณเพียงพอ และมีความรู้ความสามารถในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนมาบ้างแล้ว เป็นส่วนใหญ่ และโอกาสที่จะให้นักเรียนช่วยในการผลิตมีมากกว่าและดีกว่าในระดับประถม - และมีขมที่กล่าวมา ตลอดจนกระทั่งความพร้อมในเรื่องของสถานที่ เครื่องมือในการผลิต และกำลังงบประมาณที่ต่ำกว่าด้วย ถ้าจะไล่ไขสถานเหล่านี้ที่กระจายอยู่ในจังหวัดและในเขต การศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศก็จะทำได้ง่าย และรวดเร็วกว่าที่จะทำขออนุมัติจัดตั้งหน่วยงาน ใหม่ขึ้นมา ตลอดจนต้องเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ในการผลิตใหม่ทั้งหมด เพราะมีใช้จะ เกิดประโยชน์กับการศึกษาในระดับประถมและมัธยมเท่านั้น แต่ยอมจะเป็นประโยชน์แก่ตัว - สถานในระดับวิทยาลัย และอาชีวศึกษาทั้งนี้คนและเงินสูงเองอีกเป็นอันมากด้วย และประโยชน์ในทางอื่นอีกประการหนึ่งก็คือ ช่วยไขห่วงการศึกษาในระดับต่าง ๆ ใดมีส่วนทำงานร่วมกัน มีความสัมพันธ์กันใกล้ชิดยิ่งขึ้นกว่าในลักษณะไกล่เกลี่ยกับต่างคนต่างอยู่ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้ง ยังเป็นการใช้สถานที่ซึ่งประชาชนเห็นว่าอยู่ในระดับพอใช้ และระดับดี ให้เกิดประโยชน์เพิ่ม มากขึ้นอีกด้วย

ในด้านการบริหาร ถึงแม้ว่าประชาชนในเขตการศึกษา ๓ ส่วนใหญ่จะมีความเห็น ว่าวงการบริหารของระดับนี้มีปัญหาบ้างเล็กน้อย แต่จำนวนของผู้ตอบที่เห็นว่ามีปัญหามากก็ไม่ แตกต่างกันมากนัก โดยมีข้อเสนอแนะที่ว่าจะได้คำนึงถึงผู้มีขนาดเล็ก ในเรื่องของ การวางระเบียบให้รัดกุมเรียบร้อย การถ่วงน้ำหนัก เพราะจากเหตุการณ์ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า สถานต่าง ๆ เหล่านี้ถูกใช้เป็นที่เครื่องมือของนักการเมือง และผู้นิยมลัทธิการเมืองที่เป็นภัยต่อ ประเทศชาติ ซึ่งแทรกซึมเข้ามาทั้งในบุคคลระดับอาจารย์ และนักศึกษาของระดับนี้ โดยถือ ประโยชน์จากลักษณะที่เป็นจุดอ่อนบางประการ อาทิเช่น วิทยาลัยกำลังมีอารมณ์รุนแรง ภาคสิทธิ ครอบครอง ความไม่ปลอดภัยในเรื่องของการศึกษา ตลอดจนปัญหาและฐานะของทางครอบครัว เหล่านี้เป็นต้น มาให้นักเรียนนักศึกษาบางกลุ่มเป็นเครื่องมือที่จะก่อให้เกิดความระส่ำระสาย การบริหารงาน อันเป็นเรื่องที่อาจจะได้รับการพิจารณาหาทางแก้ไข และป้องกันให้ครอบคลุม รัดกุมยิ่งขึ้น เพื่อมิให้ประวัติศาสตร์ซ้ำรอย และในขณะเดียวกันก็ควรจะได้พิจารณาตัวบุคคลที่เป็นผู้บริหารให้เหมาะสมกับท้องถิ่น มีการประชุมกันบ้างเป็นครั้งคราวเพื่อร่วมกันติดตามและ

แก้ไขปัญหาค่าง ๆ ที่จะมีเกิดขึ้น เป็นต้น

สำหรับคุณภาพในด้านความรู้ความสามารถและความประพฤติความดีของทั้งสองระดับ ประชาชนมีความเห็นว่าอยู่ในระดับพอใช้ แต่ความเห็นว่ายังไม่ดีก็มีค่าไม่ห่างกันมากนัก โดยเน้นให้ภาคชนน้อมความประพฤติและศีลธรรม การเคารพครูอาจารย์ จรรยาบรรณ การไปประชาธิปไตยโดยกินขอบเขต การใส่ตัวครุโดยเปิดโรงเรียนกันเอง การทำตัวเป็นนักเลง ซึ่งการที่ผลการวิจัยสะท้อนในเรื่องนี้ออกมาอย่างรุนแรงและเกินขีด เนื่องจากระยะเวลาของการทำวิจัยในระยะการส่งแบบสอบถามไปนั้น อยู่ในระยะเวลาปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งเป็นระยะที่วงการต่าง ๆ กำลังผ่านมาจากเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องมาจากวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ซึ่งขณะนั้นสถานการณ์เหล่านั้นได้คลี่คลายเปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว ถึงอย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในส่วนนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมในวงการศึกษาระดับนั้นได้เป็นอย่างดี และเป็นบทเรียนที่ผู้บริหารการศึกษาควรจะได้นำมาพิจารณาหาทางป้องกันมิให้ประวัติศาสตร์เกิดซ้ำรอยได้อีกในอนาคต นอกเหนือจากหน้าที่ของการให้ความรู้ทางด้านวิชาการที่โดยเน้นหนักมาตั้งแต่ต้น

๓.๑) ความเห็นเพื่อปรับปรุงการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยหรือเทียบเท่า

๓.๑.๑) ในด้านการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมร้อยละ ๖๕.๑๕ เห็นว่าจัดหลักสูตรน้อยไปร้อยละ ๔.๕๗ และเห็นว่าจัดหลักสูตรมากไปร้อยละ ๔.๖๔ ทั้งนี้ โดยมิขอเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงหลักสูตรบ้างตามการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองให้เกี่ยวกับชีวิตประจำวันและชุมชน โดยให้สนองความต้องการของสังคมและยึดหยุ่นได้ หลักสูตรที่ดีเป็นบางคณะวิชา บางสาขาแทบได้การไม่ได้ ยังไม่เหมาะสมเพราะเน้นด้านเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป ไม่เน้นด้านนำไปใช้ ควรให้โลมาตรฐานเหมือน ๆ กันทุกสถาบัน ฯลฯ (ตามการางที่ ๕๕)

๓.๑.๒) ในด้านตำราเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมร้อยละ ๓๑.๐๘ และเห็นว่าไม่เหมาะสมร้อยละ ๑๗.๐๐ ทั้งนี้โดยมิขอเสนอแนะว่า ตำราเรียนส่วนมากเป็นภาษาต่างประเทศ ควรแปลเป็นภาษาไทย มีตำราเรียนไม่เพียงพอ ควรจัดทำตำราให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมของแต่ละท้องถิ่น ไม่ควรเลียนแบบฝรั่งทั้งหมด ในตำราเรียนควรแทรก

วิชาที่พบบ่อย ๆ และเน้นให้นำไปปฏิบัติได้จริง ฯลฯ (ตามตารางที่ ๕๕)

๓.๑๓.๓ ในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่เพียงพอ ร้อยละ ๓๐.๓๑ และเห็นว่าไม่เพียงพอ ร้อยละ ๒๐.๑๑ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า อุปกรณ์ - การมีให้ครบทุกหมวดวิชา รัฐควรตั้งงบประมาณให้เพียงพอ ฯลฯ (ตามตารางที่ ๖๐)

๓.๑๓.๔ ในด้านสถานที่ ส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับที่ร้อยละ ๑๔.๒๔ และอยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ ๑๓.๑๔ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรขยายการศึกษาในระดับนี้ ออกสู่ชนบทให้ทั่วถึงหลาย ๆ จังหวัด ที่ตั้งควรอยู่ทางชุมชนและสิ่งเข้าชวน ให้กว้างขวาง และเหมาะสม ควรใช้สถานที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด สถานที่ของมหาวิทยาลัยบางแห่ง ไม่เหมาะสม สถานที่ตั้งอยู่ไกลจากตัวเมืองอาจารย์ไม่สะดวกอยู่ (ตามตารางที่ ๖๑)

๓.๑๓.๕ ในด้านการบริหาร ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีคุณภาพเล็กน้อยร้อยละ ๒๖.๔๗ และเห็นว่าไม่มีคุณภาพร้อยละ ๑๗.๑๔ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรแก้ไขระบบ งานที่หยาบหยาบและล่าช้าให้รัดกุมกว่านี้ ผู้บริหารหลายท่านส่วนมากไป เล่นพรรคเล่น พวก ควรมีการปรับเปลี่ยนผู้บริหาร ฯลฯ (ตามตารางที่ ๕๖)

๓.๑๓.๖ ในคุณภาพทางด้านความรู้ความสามารถ ส่วนใหญ่เห็นว่ามี - คุณภาพในระดับพอใช้ร้อยละ ๒๔.๑๓ และเห็นว่าอยู่ในระดับที่ร้อยละ ๑๗.๑๓ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมุ่งคุณภาพทางด้านความรู้ความสามารถให้นำมาปฏิบัติได้จริง ๆ มากกว่าความรู้ ความทฤษฎี ควรตัดเกรดให้สูงกว่าปัจจุบัน ควรกวัดกันกว่านี้ ผู้จบมักจะไม่นำความรู้มาใช้ ในชนบท ควรหาทางให้ประกอบอาชีพอิสระ เพราะจบแล้วว่างงานมาก ควรเน้นวิชาที่พบบ่อย ๆ (ตามตารางที่ ๖๓)

๓.๑๓.๗ ในคุณภาพทางด้านความประพฤติความคิด ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มี - คุณภาพในระดับพอใช้ร้อยละ ๒๖.๓๓ เห็นว่าอยู่ในระดับที่ร้อยละ ๑๖.๔๓ และเห็นว่าอยู่ใน ระดับที่ยังไม่ถึงร้อยละ ๑๑.๓๓ ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรแก้ไขความประพฤติและจรรยา มรรยาทให้เป็นแบบไทย ๆ ให้มีข้อบังคับที่รัดกุมเด็ดขาดเพื่อแก้ปัญหานี้ ผู้มีการศึกษาระดับนี้ มักจะดื่มตัว ฟุ้งเฟ้อ หยิ่งยโส ผู้สอนควรตักเตือน ควรยึดคุณธรรมประกอบความคิดและเหตุผล

นักศึกษาคควรเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม นักศึกษาสนใจกิจกรรมการ เมืองมากกว่าการเรียนภาษา
(ตามตารางที่ ๕๔)

จากตัวเลขที่แสดงถึงความเห็นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยหรือ
เทียบเท่า ของประชาชนในเขตการศึกษา ๓ ซึ่งมีความเห็นว่าเหมาะสมในเรื่องของการ
จัดหลักสูตร แต่ควรจะให้สนองความต้องการของสังคมและยืดหยุ่นได้ และความเห็นที่ควร
แก่การนำมาพิจารณาก็คือ หลักสูตรก็เป็นบางคณะวิชา บางสาขาแทบใช้การไม่ได้ ซึ่งอาจจะ
สะท้อนออกมาในลักษณะที่ว่า หลักสูตรของการศึกษาในระดับนี้ ยังมีได้มีมาตรฐานเสมอกันในทุก
สาขา ซึ่งสมควรที่จะได้มีการวิจัยกันให้ลึกซึ้งในแต่ละสาขาต่อไป เพราะบัณฑิตที่ผลิตออกไป
จะสนองตอบการรับใช้สังคมได้ดีเพียงไร ยกเป็นเครื่องชี้ส่วนหนึ่งแห่งมาตรฐานการศึกษา
โครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์เพื่อกระจายอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถไปยังสถาบันต่าง ๆ
ในระดับนี้ ตลอดจนการสร้างเสริมประสิทธิภาพและแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ เพื่อ
เป็นการพัฒนาอาจารย์โดยรรลุสู่วัตถุประสงค์ที่ใดตั้งไว้มากน้อยเพียงไร น่าที่จะได้มีการวิจัย
และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพื่อให้โครงการที่น่าจะมีประโยชน์อย่างยิ่งได้ผลสมความ
มุ่งหมาย

นอกจากนั้น ยังได้เน้นในเรื่องให้ทำความรู้เข้าใจได้ เพราะอาจจะมีบัณฑิตที่
ผลิตออกมาบางส่วนที่เรียนจบแล้วไม่สามารถจะทำอะไรได้ ซึ่งน่าที่จะได้พิจารณาถึงในเรื่อง
ของคุณภาพและการวัดผลที่ใช้อยู่ในปัจจุบันว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

ในคำนำตารางเรียน ประชาชนในเขตการศึกษา ๓ เห็นว่าเหมาะสม แต่ควรจะมี
แปลคำว่าเป็นภาษาไทย ให้มีคำจำกัดความ และควรแทรกวิชาอื่น ๆ โดยเน้นให้นำไป
ปฏิบัติได้จริง ซึ่งถ้าจะได้พิจารณาจากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันว่า นักศึกษาของไทยใน
ระดับนี้ ต้องเสียเวลาประมาณร้อยละ ๕๐ ของเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้
กับการพยายามแปลความรู้ทางวิชาการในภาษาต่างประเทศ เพื่อความเข้าใจเป็นภาษาไทย
และอัตราส่วนของการใช้เวลานี้จะเปลี่ยนแปลงมากน้อยไปตามความสามารถของการใช้ภาษา
ของนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเสียสละกับการสูญเสียเวลานี้มีค่าในการศึกษาหาความรู้
ไปให้แก่อำนาจในทางภาษาเพียงส่วนเดียวโดยใช้เวลามากถึงเช่นนั้น สถาบันการศึกษาในระดับ

มหาวิทยาลัยจักมีความพร้อมกว่าสถาบันอื่น ๆ ในส่วนของบุรุษคุณวุฒิ และมีตำราวิชาการอยู่เป็นอันมาก ถ้าจะได้ใ้ประโยชน์ในแง่ผลิตตำราภาษาไทยออกมา หรืออย่างน้อยที่สุดก็โดยการแปลตำราภาษาต่างประเทศออกมาเป็นภาษาไทยให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ก็ย่อมจะช่วยให้ นักศึกษาได้มีโอกาสหาความรู้ทางวิชาการได้มากขึ้นในเวลาเท่ากัน ซึ่งเรื่องนี้การสนับสนุนของทางมหาวิทยาลัยย่อมจะเป็นพลังอันสำคัญที่จะช่วยให้อาจารย์กระตือรือร้นในคำนี้ ได้โดยทราบว่ามีมหาวิทยาลัยบางแห่งได้กำหนดให้อาจารย์ที่เข้าทำงานเป็นปีแรกช่วยกันผลิตตำรา - ประกอบการสอนขึ้น ถัดนี้มีความที่มหาวิทยาลัยแห่งนั้นได้เริ่มงานนี้ไปแล้วชั้นหนึ่ง แต่จะได้พิจารณาถึงผู้ที่ผลิตตำราหรือแปลตำราขึ้นแล้ว ควรจะได้คำนึงถึงประสิทธิภาพเป็นส่วนประกอบด้วย เพราะจะสามารถนำประสิทธิภาพที่มีจากการได้สอนมาสอดคล้องถึงในส่วนที่โดยเห็นว่า - เป็นปัญหา และนักศึกษาเข้าใจโดยยาก ตลอดจนการยกตัวอย่างประกอบให้ใหม่จะสมได้ดีกว่า อาจารย์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ อนึ่ง การที่จะให้อาจารย์ที่มีชั่วโมงสอนอยู่เต็มที่แล้ว มาทำงานศึกษา ค้นคว้าจัดทำตำราอีกทางหนึ่งก็ควรที่จะได้คำนึงถึงภาระงานที่รับว่าจะหนักเกินไปหรือไม่ ด้วย ถ้าสามารถทำได้ โดยจัดให้อาจารย์ที่สอนมาแล้ว ๓ ปี, ๕ ปี, ๑๐ปี, ๑๕ปี ฯลฯ ได้มีเวลาผลิตตำราในระยะ ๖ เดือน ถึง ๑ ปี โดยไม่ต้องรับภาระงานอื่นเลย ถิ่นที่จะเข้าอยู่ในโครงการพัฒนาอาจารย์ คือการเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องนั้นอย่างจริงจังได้ในอีกลักษณะหนึ่ง ทั้งยังจะมีผลพลอยได้ คือตำราที่นักศึกษาอีกเป็นจำนวนมากในหลาย ๆ สถาบัน จะได้ใ้ประกอบการศึกษาอีกด้วย เหล่านี้เป็นเพียงข้อเสนอแนะของผู้วิจัยเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดทำโครงการตำราและโครงการพัฒนาอาจารย์ของสถาบันต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยขณะนี้

สำหรับค่านูปกรณ์การเรียนการสอน ประชาชนในเขตการศึกษา ๓ ส่วนใหญ่ เห็นว่ายังไม่เพียงพอ รัฐควรตั้งงบประมาณให้เพียงพอ เมื่อได้ตรวจสอบจากงบประมาณของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่ารัฐได้ให้งบประมาณสำหรับนูปกรณ์การเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยไว้มีใช้อยู่แล้ว การที่จะได้มีการวิเคราะห์ถึงการใช้จ่ายงบประมาณเหล่านี้ในเรื่องของการทำสอน การพิมพ์เขียว ตลอดจนการรั่วไหลในการจัดซื้อ เพราะเมื่อได้ลองเปรียบเทียบดูในบางรายการ ครุภัณฑ์ประเภทเดียวกัน แคราคา

แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด หรือของในราคาเดียวกันแต่คุณภาพแตกต่างกันอย่างน่าเสียดาย
 งบประมาณเป็นอย่างยิ่ง เหล่านี้เป็นเพียงตัวอย่างของการนำสังเกตุในเรื่องของการใช้งบ -
 ประมาณของสถาบันในระบับนี้คืออุปกรณ์การเรียนการสอน ซึ่งถ้าสามารถแก้ไขปัญหาล่าช้า
 ได้ ก็เชื่อว่ามหาวิทยาลัยจะมีอุปกรณ์เพียงพอที่จะใช้ในการศึกษา และสามารถที่จะช่วยเหลือ
 ในการให้บริการแก่การศึกษาในระบับอื่น ๆ ได้อีกด้วย

ในก้านสถานที่ ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับดี และระดับพอใช้ ซึ่งควร
 ที่จะได้คิดปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้คุ้มค่ากับการลงทุน
 ที่สูงมาก เมื่อเทียบกับการศึกษาในระบับอื่น ๆ ในแง่ของประโยชน์ใช้สอย

ในก้านการบริหาร ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ามียุทธศาสตร์บ้างเล็กน้อย และมีบางส่วน
 ที่เห็นว่ามียุทธศาสตร์มาก โดยมีข้อเสนอแนะที่น่าสนใจว่า ควรแก้ไขระบบงานที่หยาบหยาบและล่าช้า
 ให้รัดกุมกว่านี้ ผู้บริหารหาประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไป เล่นพรรคเล่นพวก เพราะการที่ประชาชน
 ระบุว่าผู้บริหารระดับนี้หาประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไปนั้น ย่อมแสดงว่า การหาประโยชน์นั้นต้องเป็น
 ไปอย่างฉกฉวยและเปิดเผย ซึ่งเป็นความเสื่อมเสีย และเป็นความค้างพรวดค้างการการศึกษา
 ระดับสูง ที่จะทำลายความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อสถาบันการศึกษาระดับนี้ ควรที่จะได้มีการ
 ตรวจสอบและลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง เพื่อรักษาชื่อเสียงของสถาบันโดยส่วนรวม

สำหรับคุณภาพทางด้านความรู้ความสามารถของนักศึกษา ประชาชนในเขตการศึกษา
 ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความพอใช้ และได้เน้นให้มุ่งคุณภาพทางด้านความสามารถให้นำมา
 ปฏิบัติได้จริง ๆ มากกว่าความรู้ความทฤษฎี ซึ่งเป็นการศึกษาให้เห็นถึงความต้องการของประ
 ชชนอย่างเด่นชัด ควรที่สถาบันต่าง ๆ จะได้คำนึงถึงและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความ
 ต้องการเหล่านี้

สำหรับคุณภาพทางด้านความประพฤติความคิด ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ามีความพอใช้
 ระดับพอใช้ ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ควรนำมาพิจารณาในเรื่องที่ว่า นักศึกษาควรเป็นตัวอย่างที่ดี
 ของสังคม ควรแก้ไขความประพฤติและจรรยาบรรณให้เป็นแบบไทย ๆ ให้น้ำหนักกับที่ -
 รักรวมเถิดมาแต่แก้ปัญหานี้ ผู้มีการศึกษาระดับนี้มักจะลืมตัว ฟุ้งเฟ้อ หยิ่งยโส นักศึกษา

สนใจกิจกรรมการเมืองมากกว่าการศึกษา ซึ่งเมื่อได้เห็นความเห็นและความต้องการที่จะ
ปรับปรุงคุณภาพทางด้านความประพฤติความคิดของประชากรในเขตการศึกษา ๓ ในเรื่องเหล่านี้
แล้ว ทำให้ยากจะถามทั้งนักศึกษาและอาจารย์ที่อยู่ในวงการศึกษานี้ว่า "ท่านพร้อมหรือ
ยังสำหรับการรับใช้สังคมในเรื่องที่เป็นความต้องการของสังคมที่กล่าวมา."